

Folketingets Europaudvalg
Folketingets Erhvervsudvalg

21. august 2009

Benedicte Federspiel
Dok. 83391/ps

Direktivforslag om forbrugerrettigheder

Forbrugerrådets generelle kommentarer til udkast til direktiv om forbrugerrettigheder af 8. oktober 2008 (COM (2008) 614/3).

Vores overordnede synspunkter er:

- Forbrugerrettighederne bør som hovedregel sikres ved fælles minimumsregler, dog med mulighed for at totalharmonisere definitioner og visse tværgående regler, fx om fortrydelsesfrist.
- Forbrugerdirektivet skal forbedres væsentligt, hvis det ikke skal indebære, at forbrugerbeskyttelsen svækkes i mange EU-lande.
- Direktivet mangler ambition. Således er nye områder som fx muligheden for også at rette krav direkte mod producenten af varen og ikke kun mod detailhandlen ikke foreslået, selvom den ret findes i flere medlemslande.

Kommissionens udkast til nyt direktiv om forbrugerrettigheder **omfatter 4 tidligere direktiver** om købelov, internetsalg, dørsalg og urimelige aftalevilkår og har derfor vidtrækkende konsekvenser for grundlæggende forbrugerbeskyttelseslovgivning. Forbrugerdirektiver har tidligere været gennemført som minimumsdirektiver, mens dette nye forslag er et maksimumsdirektiv, hvilket betyder, at medlemsstaterne hverken kan beholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem i direktivforslaget.

Alle forbrugerorganisationer har påpeget, at EU-undersøgelser har vist, at forskellig lovgivning ikke er hovedårsagen til, at forbrugerne ikke handler over grænserne og benytter internettet. Tværtimod har undersøgelser vist, at det, som forbrugerne mest bekymrer sig om, er, om de kan få deres penge igen, hvis der opstår problemer, hvordan de kan få en vare repareret eller byttet, hvis den er købt i et andet land, ligesom sprogproblemer og bekymring for datasikkerhed spiller en stor rolle. (I Danmark udnyttes internettet i øvrigt i meget stort omfang).

Undersøgelser har også vist, at ¾ af de handlende sagde, at harmoniseret lovgivning kun ville have lille eller ingen indflydelse på deres indstilling til handel over grænserne. Et af de store spørgsmål er derfor, om man skyder gråspurve med kanoner, når en lang række forbrugerrettigheder bliver skrottet, også inden for national handel, for at fremme et ønske om, at forbrugerne skal udnytte det indre marked.

Justitsministeriet har i mange måneder arbejdet på en redegørelse for de lovgivningsmæssige konsekvenser, såfremt direktivet vedtages i den foreslåede form. Uden denne redegørelse skal Forbrugerrådet ikke gå i detaljer, men pege på, at direktivet vedrører et helt centralt område inden for civilretten, og det er på nuværende tidspunkt ganske uoverskueligt, hvad en gennemførelse af direktivet måtte føre til.

I tiden fra direktivets fremsættelse har der været afholdt utallige møder, såvel i **Ministerrådets arbejdsgruppe, Europa-Parlamentet som i andre EU-institutioner**. Ligeledes har den europæiske forbrugerorganisation **BEUC** forbrugerrettighedsdirektivet som en vigtig prioritering på sin arbejdsplan, og Forbrugerrådet har også her deltaget i en lang række møder, også med Kommissionen. Det er fremgået af disse møder, at det er ganske uoverskueligt, hvad direktivet egentlig dækker, og hvordan direktivet forholder sig til anden EU-lovgivning, og hvert nyt møde har budt på nye overraskelser.

Forbrugerrådet bekymrer sig også, fordi det er vanskeligt at overskue, hvorledes totalharmoniseringsdirektiver vil blive fortolket af **EF-Domstolen**. En dom fra EF-Domstolen i april 2009 vedrørende et totalharmoniseringsdirektiv på markedsføringsområdet vil formentlig medføre, at Belgien må opgive sit forbud mod tilgift, ligesom samme dom kan få indflydelse på det danske forbud mod rabatkuponer og købsbetingede konkurrencer i markedføringsloven.

Forbrugerrådet skal her nævne nogle få af de områder, hvor direktivet medfører forringelser i dansk ret:

- Definitionen af ”forbruger” er på flere punkter snævrere end den danske.
- Hvis den erhvervsdrivende oplyser, at han handler på vegne af en forbruger, gælder forbrugerbeskyttelsesreglerne ikke for køberen – i modsætning til nu. Dette er fx særligt problematisk for salg af brugte biler.
- Forbrugeren får ikke – som i dag – fortrydelsesret, hvis man fx køber på en messe.
- I modsætning til den danske købelov omfatter direktivforslaget ikke køb af elektricitet og køb på tvangsauktion.
- I dansk ret er der normalt ikke særlige formkrav til udnyttelse af fortrydelsesretten. Således er det nok, at man sender varerne tilbage eller sender en e-mail, hvis man fortryder, mens direktivet kræver særlig procedure.

- Formentlig kan vi ikke opretholde vores bestemmelse om, at en vare også lider af en mangel, hvis sælger har fortiet oplysninger om varen.
- Også vores forbud mod generelle forbehold om, at varen er ”solgt som beset”, kan formentlig ikke opretholdes.
- I direktivforslaget er det sælger, der har valget mellem, om der skal ske reparation eller omlevering, hvis det solgte har en mangel, mens det som udgangspunkt i købeloven er forbrugeren, der vælger.
- Direktivforslaget sætter en frist på 2 måneder til, hvornår forbrugeren skal have klaget efter at have opdaget manglen, mens det i dansk ret er inden rimelig tid.
- I dag er klagefristen ikke begrænset til 2 år, hvis det drejer sig om køb af byggematerialer eller farlige varer, ligesom vi formentlig heller ikke kan beholde undtagelsen om, at man kan klage i længere tid, hvis sælgeren har handlet i strid med almindelig hæderlighed.
- I direktivforslaget tillades det også, at forbrugerne og den erhvervsdrivende kan aftale en kortere reklamationsfrist end 2 år, hvis det drejer sig om køb af brugte varer. Det er ikke tilladt i dansk ret.
- Reglerne vedr. urimelige aftalevilkår er betydeligt snævrere end de regler, vi har i aftaleloven, ligesom reglerne ikke kan bruges på kontraktsvilkår, som er forhandlet mellem sælger og køber.

De fleste lande i Europa har ligesom Danmark konkrete problemer med, at direktivet sænker forbrugerbeskyttelsesniveauet, og flere lande vil skulle vinke farvel til fx en længere reklamationsperiode end 2 år, da der er lande, der har op til 6 år, mens andre slet ikke har en fast reklamationsfrist, idet man her lægger vægt på produktets forventede levetid gælder.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsø
Afdelingschef

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent